

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

AKKADSKÉ UMĚNÍ

VY_32_INOVACE_DVK1111

- Autor: Mgr. Jan Souček
- Vznik: 09 / 2012
- Téma: Starověké umění
- Předmět: DVK / 1. ročník
- Anotace: Obrazová prezentace, charakteristika a vývoj akkadského umění

AKKADSKÁ ŘÍŠE (kolem 2340 až 2160 př. n. l.)

- Umění Akkadů bylo, narozdíl od sumerského, uměním semitského lidu, který novou politickou strukturou dovršil dosavadní vývoj despotie.
- Programově navázalo na předchozí vývoj a vneslo do umění určitou citovost a představitivost.

Akkadská říše je název *starověkého státního útvaru*, který existoval zhruba v letech 2334 – 2154 př. n. l. a zahrnoval prakticky celou *Mezopotámii* (dnes *Irák*) a část *Sýrie*.

Jednalo se o první rozlehlou říši v této oblasti (do té doby charakterizovanou městskými státy) a zároveň první významnou politickou jednotku, jejímž nositelem byla semitská, nikoli *sumerská* složka populace.

Název sám je odvozen od pojmenování města *Akkadu*, založeného kolem roku 2330 př. n. l. Tvůrcem akkadské říše byl *Sargon Akkadský*, jenž byl původně správcem v *Kiši* a k moci se dostal za nejasných okolností. Během své vlády dobyl postupně *Uruk*, *Ur*, *Ummu*, *Lagaš* a *Eninmar*, na západě část *Sýrie* (města *Mari* a *Ebla*), na jihovýchodě *Elam* a na východě kraje až k pohoří *Zagros*. Tím byla Mezopotámie poprvé v historii sjednocena pod vládou jediného rodu a odstraněn dosavadní partikularismus sumerských městských států

Poslední léta akkadské dynastie byla vyplněna hlavně boji o moc mezi sebou, což umožnilo *Gutejcům* (horský kmen) ovládnout větší část říše (kol. 2200 př. n. l.).

PEČEŤ Z ADDY, c. 2200, Akkadian period

- Akkadská nadvláda měla i motivické důsledky ve **figurálním zpodobování**. Zatímco Sumerové byli charakterističtí oholenými bradami a vyholenými hlavami, **Akkadové se zobrazovali s dlouhými vlasy a vousy** symbolizujícími sílu a charakterizujícími obecně bohy a jejich zástupce na zemi, krále.
- Akkadové **převzali sumerský výtvarný názor a ikonografii**, např. krotitelský motiv, motiv plodivosti a úrodnosti (*Sumerská bohyně*, Louvre; žezlo se dvěma propletenými hady), **motiv státní myšlenky** (*stéla krále Sargona*, dioritový fragment, kolem 2400 př. n. l., Louvre) i **myšlenky kultovní**, doložené vyobrazením modlíčího se vládce před trůnícím bohem.

Cylinder seal and modern impression: hunting scene,
Akkadian, late; 2250–2150 B.C. Mesopotamia

Nejvýznamnějším panovníkem byl Sargon Akkadský, za jehož panování dosáhla říše největšího rozmachu

- *Sargon přijal titul "pán čtyř dílů světa", aby vyjádřil svůj nárok na světovládu a byl zbožštěn.*
- *Akkadská říše byla prvním centralizovaným mezopotamským státem a první mnohonárodnostní říší v dějinách. Severně od Sumeru založil Sargon nové hlavní město Akkad, které se dosud nepodařilo objevit. Jeho pozůstatky leží snad blízko Babylonu.*
- *Zahraniční politiku nesl Sargon zpočátku ve znamení sjednocování dosud samostatných států. Sjednocena tak byla celá Mezopotamie včetně Sumeru a Elamu.*
- *Ve třech bitvách porazil Sargon svého největšího soupeře ummsko-uruckého krále Lugalzageziho. Proti pohyblivé pouštní taktice akkadské armády, vyzbrojené oštěpy a luky, neměly těžkopádné sumerské jednotky v šicích s oštěpy a velkými štíty šanci.*

Maska krále Sargona

c. 2200 bc, bronz, Akkadian period

vládce Sargon I Akadský
schopný panovník, vládl 60 let,
sjednotil Sumer a okolní země

- Více než u Sumerů byla zobrazována božstva (např. bůh slunce Šamaš, bohyně Ištar) a bylo používáno symbolů, např. hvězdy znamenající štěstí a příznivé kosmické síly (**Naramsimova stéla** růžového pískovce, druhá polovina 3. tisíciletí, Louvre, na níž je významovou perspektivou zobrazen triumfální výjev krále vítězství).

- ***Stéla, kterou dal Sargonův vnuk Narám-Sim vztyčit v Sipparu na památku svého vítězství nad divokými obyvateli východních hor, patří k nejvýnamějším dílům akkadské reliéfní plastiky.***

- ***Realismus a živé, dynamické pojetí akkadských sochařů dosahují vrcholu ve volné kompozici, která opustila obvyklé členění plochy v pásy a umístila dění do přírodního rámce, pod příkré srázy hor porostlé stromy. Král s rohatou korunou na hlavě, atributem božství, kráčí v čele svých vojáků se standartami proti nepříteli. Nad jeho hlavou se zachovaly zbytky původního textu. Nápis vytesány na kuželu hory, je dílem elamských dobyvatelů, kteří po více než tisíci letech vpadli do Sipparu a stélu odvěkli jako válečnou kořist do Sús.***

Zdroje:

PIOJAN, José. *Dějiny umění 1*, 1. vyd. Praha: Odeon, 1977. ISBN: 80-7176-765-4
kol. *Ilustrované dějiny světa - Úsvit civilizací*, 2. vyd. Bratislava: Gemini, 1993. ISBN: 80-7161-016-X
kol. *Encyklopedie starověkého světa*, 1. vyd. Praha: Perfekt, 2004. ISBN: 80-8046-269-0
AUGUSTA, Pavel. a HONZÁK, František. *Jak se žilo ve starověku*, 1. vyd. Praha: Albatros, 1989
PhDr. BALEKA, Jan. *Výtvarné umění – Multimediální encyklopedie*, 1. vyd. LEDA, 1998

Internetové zdroje:

<http://cs.wikipedia.org>

<http://commons.wikimedia.org/>

http://www.hyperhistory.com/online_n2/maptext_n2/sumer.html

<http://www.ucebnice-dejepisu.ic.cz/0102-dejiny-mezopotamie-akkadska-rise-sumerska-rise-babylon.php>

<http://tainn.wordpress.com/2011/07/09/city-gods-of-sumer/>

<http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/prif/ps09/kruh/web/pages/08-predni-vychod.html>

<http://21stoleti.cz/blog/2004/10/20/po-stopach-skryte-minulosti/>

<http://www.ancientresource.com/lots/cylinder-seals-bullae/cylinder-seals.html>

<http://www.crystalinks.com/akkad.html>

<http://www.sandrashaw.com/AH1L04.htm>

<http://proteus.brown.edu/architecturebodyperformance/939>

<http://pinterest.com/pin/47358233551288721/>

<http://history-world.org/akkadians.htm>

http://simple.wikipedia.org/wiki/File:Victory_stele_of_Naram_Sin_9070.jpg

http://archive.worldhistoria.com/ra-re-ram-rama-raman_topic20200.html

http://employees.oneonta.edu/farberas/arth/Images/ARTH200/politics/naram_sin.jpg